

Recenze monografie autorů – Vladimír Karaffa, Cyril Svoboda, Jiří Šedivý

Richard Stojar

Obrana České republiky v proměnách času
Od teorie a koncepce k praxi

Monografie „Obrana České republiky v proměnách času – od teorie a koncepce k praxi“ přináší rozsáhlý soubor poznatků o vývoji a klíčových etapách obranné politiky ČR. Text publikace představuje skutečně důkladný popis transformace obranné politiky České republiky od pádu komunismu a rozpadu československé federace až po současnost. Autorský tým se v této práci snaží osvětlit klíčové momenty, trendy a změny, které formovaly českou obrannou politiku v rámci evropského a globálního kontextu. Jedním z přínosů monografie je její komplexní přístup, který oslovuje široké spektrum čtenářů. Text tak není určen pouze studentům bezpečnostních studií a politologie, i když ti patrně budou hlavní uživatelskou skupinou, ale i širší odborné veřejnosti a všem zájemcům o problematiku obrany a bezpečnosti ČR.

Publikace přináší přehledný a ucelený pohled na transformaci české obranné politiky a její am-

bicí je popsat, jakým způsobem se obranná politika České republiky vyvíjela v kontextu domácích politických změn, integrace do mezinárodních struktur a proměn globálního bezpečnostního prostředí. Tomu odpovídá její struktura, metodologické uchopení i snaha nabídnout nejen popis historických faktů, ale i analytický rámec pro pochopení širších souvislostí.

Text je systematicky a chronologicky členěn do několika částí. Úvodní kapitoly se věnují historickému kontextu a vývoji bezprostředně po roce 1989. Zde objasněno, jak Česká republika od počátku své existence, resp. ještě v rámci dožívající federace, musela reagovat na zcela novou geopolitickou situaci, přijít s redefinicí svých obranných priorit a postupně se orientovala na členství v západních bezpečnostních strukturách.

Následující kapitoly detailně rozebírají proces vstupu České republiky do Severoatlantické aliance. Velká pozornost je dále logicky věnována i následujícímu období, tj. přelomu 90. let a počátku nového tisíciletí, kdy se česká politika formovala pod tlakem nových událostí a výzev, jako byly vojenské intervence NATO v tehdejší Jugoslávii či tzv. válka proti terorismu po 11. září 2001.

Další kapitoly se zaměřují na priority a trendy české obranné politiky v prvních dvou dekadách tohoto století. Popsán je tak například proces profesionalizace ozbrojených sil a jejich expediční působení, stejně tak jako procesy a změny v Severoatlantické alianci a jejich dopady na ČR. Publikace se věnuje i poslednímu aktuálnímu vývoji, zachycuje události až do roku 2024, a popisuje tak i poslední Strategickou koncepci NATO či alianční summit ve Washingtonu a jeho hlavní agendu. Samostatnou část poté představuje závěrečná kapitola věnovaná Smlouvě o obranné spolupráci s USA, která z celkového pohledu není zcela organickou součástí předchozího textu, nicméně jej vhodně doplňuje. Z hlediska možného využití publikace jako studijního materiálu jsou jednotlivé kapitoly zakončeny přehledným shrnutím zásadních událostí a pojmů, což uživatelé jistě ocení. Přínosem publikace jsou i přílohy, zejména retrospektivní odraz české obranné politiky v programových prohlášeních vlád ČSFR a ČR v dlouhodobé časové perspektivě, tedy od roku 1989 do současnosti.

Jedním z hlavních přínosů publikace je její komplexní záběr. Výsledkem je ucelený pohled na problematiku, který čtenářům umožňuje pochopit nejen konkrétní rozhodnutí české obranné politiky, ale i jejich dlouhodobé důsledky. Dalším pozitivem je propojení domácího a mezinárodního kontextu. Publikace akcentuje skutečnost, že česká obranná politika není izolovaným fenoménem, ale je výrazně ovlivňována dynamikou mezinárodní politiky. Závěrem lze konstatovat, že se jedná o publikaci, která je vhodně strukturovaná, čtivá a informačně bohatá a z těchto důvodů má potenciál stát se nejen velmi užitečným studijním materiálem, ale celkově i textem, který přispěje k lepšímu porozumění obranné politiky mezi širší odbornou veřejností.